

NORGES HØYESTERETT

Den 17. april 2024 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Bull, Sæther og Hellerslia i

HR-2024-728-U, (sak nr. 24-059218STR-HRET), straffesak, anke over kjennelse:

A (advokat Bjørn Aksel Henriksen)

mot

Påtalemyndigheten (politiadvokat Eirik Braathen)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens kjennelse om fortsatt varetektsfengsling.
- (2) A, født 00.00.1994, er tiltalt for flere straffbare forhold, herunder medvirkning til grov kroppsskade (straffeloven § 274, jf. § 273, jf. § 15), grov motarbeiding av rettsvesenet (straffeloven § 158 andre ledd, jf. første ledd, jf. § 157 første ledd, jf. § 15), trusler (straffeloven § 263, jf. § 15), ulovlig befatning med skytevåpen (straffeloven § 189 a og § 190 første ledd), heleri (straffeloven § 332) og ulovlig oppbevaring og besittelse av narkotika (straffeloven § 231 første ledd og legemiddeloven § 31 andre ledd, jf. § 24 første ledd).
- (3) A ble varetektsfengslet første gang, på grunn av noen av forholdene han nå er tiltalt for, ved Romerike og Glåmdal tingretts kjennelse 31. mai 2023. Varetektsfengslingen ble forlenget flere ganger til han ble løslatt mot meldeplikt i september 2023.
- (4) Etter at A ble siktet for nye straffbare forhold, ble han ved Oslo tingretts kjennelse 15. desember 2023 fengslet på nytt. Fengslingen er blitt forlenget flere ganger, sist til 30. april 2024 ved Romerike og Glåmdal tingretts kjennelse 2. april 2024. Fengslingen er begrunnet med gjentakelsesfare, jf. straffeprosessloven § 171 første ledd nr. 3.
- (5) A anket over tingrettens kjennelse. Han ba om at kjennelsen oppheves på grunn av inhabilitet, fordi dommerfullmektigen som avsa kjennelsen har permisjon fra advokatfirmaet der fornærmedes bistandsadvokat er partner.
- (6) I sine merknader til anken ba påtalemyndigheten lagmannsretten om å avsi ny kjennelse i medhold av straffeprosessloven § 385 siste ledd, dersom dommerfullmektigen ble ansett som inhabil.
- (7) Eidsivating lagmannsrett avsa 9. april 2024 kjennelse med slik slutning:

«A, født 00.00.1994, kan fortsatt holdes i varetektsfengsel inntil noe annet bestemmes av påtalemyndigheten eller retten, men ikke ut over 30. april 2024.»

- (8) Lagmannsretten kom til at dommerfullmektigen var inhabil da hun avsa kjennelsen i tingretten, jf. domstoloven § 108, men at lagmannsretten kunne avsi ny kjennelse, jf. straffeprosessloven § 385 fjerde ledd. Lagmannsretten skrev i den forbindelse:

«Partenes anførsler fremkommer i begjæring om varetektsfengsling til tingretten og i rettsboken. Det er ingen holdepunkter for at anførslene, til tross for inhabiliteten, er uriktig gjengitt.»

- (9) Lagmannsretten kom deretter til at vilkårene for videre fengsling er oppfylt.

- (10) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder saksbehandlingen. Det er anført at siktedes rett til kontradiksjon er krenket fordi siktede ikke ble gitt anledning til å uttale seg om fengslingsvilkårene før lagmannsretten fattet en ny realitetsavgjørelse. Det er lagt ned slik påstand:

«Eidsivating lagmannsrett sin kjennelse av 9.4.24 oppheves.»

- (11) *Påtalemyndigheten* har inngitt merknader. Det er anført at retten til kontradiksjon er ivaretatt. Det er blant annet vist til at siktede ble fremstilt i fengslingsmøte i tingretten og fikk imøtegå politiets begjæring. Politiets merknader til lagmannsretten, der straffeprosessloven § 385 fjerde ledd ble anført som grunnlag for den videre behandlingen, ble formidlet til forsvarer. Forsvarer har hatt tid til å imøtegå dette før lagmannsrettens behandling.

- (12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken er en videre anke over kjennelse, og Høyesterett kan bare prøve lagmannsrettens saksbehandling og generelle lovforståelse, jf. straffeprosessloven § 388. For så vidt gjelder forholdet til EMK artikkel 5 nr. 3 kan utvalget også prøve den konkrete rettsanvendelsen, jf. for eksempel HR-2015-809-U.

- (13) Lagmannsretten har behandlet anken som en kontorforretning, slik det er vanlig ved behandling av anker over fengslingskjennelser. I dette tilfellet erstatter imidlertid lagmannsrettens behandling av fengslingsforlengelsen i medhold av straffeprosessloven § 385 fjerde ledd den behandlingen som ellers finner sted i tingretten. Lagmannsretten skulle da ha ivaretatt siktedes rett etter straffeprosessloven § 185 fjerde ledd til å være til stede i retten når spørsmålet om forlengelse av fengslingsfristen skal behandles. Denne bestemmelsen åpner ikke for unntak basert på at siktedes forklaring og partenes anførsler er nedtegnet i tingrettens rettsbok, og at det ikke er noe som tilsier at nedtegnelsen er påvirket av dommerfullmektigens inhabilitet.

- (14) Ettersom siktede ikke ble gitt anledning til å møte i lagmannsretten, må avgjørelsen oppheves.

- (15) Det er etter dette ikke nødvendig å gå inn på om lagmannsrettens unnlattelse av å gi forsvareren en kort frist til å kommentere påtalemyndighetens anførsel om at lagmannsretten kunne bruke straffeprosessloven § 385 fjerde ledd, i dette tilfellet utgjorde en saksbehandlingsfeil.

- (16) Avgjørelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Knut Erik Sæther
(sign.)

Henrik Bull
(sign.)

Thom Arne Hellerslia
(sign.)